

Funding: Institut Superior d'Investigació Cooperativa IVITRA [ISIC-IVITRA] (Programa per a la Constitució i Acreditació d'Instituts Superiors d'Investigació Cooperativa d'Excel·lència de la Generalitat Valenciana, Ref. ISIC/012/042); “Observatori multilingüe de la variació lingüística” (CIPROM/2023/6, Programa Prometeo de la Generalitat Valenciana per a grups d'investigació d'excel·lència); VIGROB-125 de la UA; Grup d'Investigació en Tecnologia Educativa en Història de la Cultura, Diacronia lingüística i Traducció (Universitat d'Alacant, Ref. GITE-09009-UA)); Seu Universitària de la Nucia.

Abstracts & Keywords

A. Monogràfic “Visual Transformations of Writing in the European Literary Space: Between the Avantgarde, Mid-Twentieth Century Experimentation and the Work of Joan Brossa”, Veronica Orazi & Katiuscia Darici coord.

Enric Bou, **De Mallarmé a Brossa. Exploracions d'avantguarda a partir de l'alfabet**

Abstract: In this article, I consider the significance of letters (alphabets, acrostics, and so on) in the development of visual poetry within historical avant-garde movements. Avant-garde artists broke down graphic limitations and used words with newfound freedom, paying particular attention to letters. Visual poetry takes these interdisciplinary practices further by exploiting new communication formats. I trace the development of a specific avant-garde practice that culminates in the work of Brossa. I will discuss some of this author's key examples.

Resum: En aquest article reflexiono sobre la importància de les lletres (abecedaris, acròstics, etc.) en la creació de la poesia visual en les avantguardes històriques. Les avantguardes van trencar les limitacions gràfiques i van utilitzar paraules amb una nova llibertat, amb particular atenció a les lletres. La poesia visual radicalitza aquestes pràctiques interdisciplinàries explotant els nous formats comunicatius. Il·lustro el camí d'una pràctica concreta desenvolupada en l'avantguarda que arriba fins a Brossa. D'aquest autor en comento alguns exemples cabdals.

Keywords: Mallarmé, Brossa, Avantgarde, Alphabets, Visual Poetry

Paraules clau: Mallarmé, Brossa, avantguarda, abecedaris, poesía visual

Submitted: 30/09/2025

Accepted: 12/11/2025

Andrea Baglione, **El Ramonismo entre literatura y dibujo**

Abstract: Drawing on the recent and extensive studies of researcher Eduardo Alaminos López, the present study aims to examine the continuity and interplay between visual elements –primarily drawings– and literary components in selected works of Ramón Gómez de la Serna. This exploration spans from the pages of the little-known magazine *El Postal* to more canonical texts such as the two volumes of *Pombo*, the Ramonismo writings of the 1920s, and the *greguerías*. Within these works, one can discern, in a

particularly evident manner, a process of osmosis between life and literature, as well as between the visual medium and the poetic word.

Resumen: A partir de los recientes y numerosos estudios del investigador Eduardo Alaminos López, el presente trabajo intenta abordar la continuidad y el diálogo entre elementos visuales –en su mayoría dibujos– y elementos literarios en algunas obras de Ramón Gómez de la Serna, desde las páginas de la poco conocida revista *El Postal* hasta textos más célebres como los dos volúmenes de *Pombo*, los textos del Ramonismo de los años veinte y las greguerías, en cuyas páginas se percibe de forma patente un proceso de ósmosis entre vida y literatura, entre componente visual y palabra poética.

Keywords: Ramón Gómez de la Serna, Eduardo Alaminos López, Drawing, The New, Ramonism

Palabras clave: Ramón Gómez de la Serna, Eduardo Alaminos López, dibujo, Nuevo, Ramonismo

Submitted: 30/09/2025

Accepted: 10/11/2025

Marc Audí, **La força experimental de la poesia de Joan Brossa**

Abstract: The expansion and reaffirmation of the poetic genre in the context of the second artistic avant-gardes call for a thorough reconfiguration of reading practices and a critical reassessment of the creative act. Within Catalan literature, Joan Brossa's œuvre constitutes one of the most sustained and incisive explorations of experimentation since the 1940s. This article offers a reinterpretation of Brossa's poetry by engaging with the concept of experimentation as a central critical category.

Resum: L'eixamplament i la reafirmació del gènere poètic, a les segones avantguardes artístiques, demanen una profunda restructuració de l'exercici de la lectura i una reavaluació de l'acte creador. En el context català, l'obra de Joan Brossa és una de les que explora la noció d'experimentació amb més profunditat des dels anys 1940. Aquest article ofereix una relectura de poemes brossians a partir d'una exploració de la noció d'experimentació.

Keywords: Joan Brossa, Experimental Poetry, Poetics, Paul Valéry

Paraules clau: Joan Brossa, poesia experimental, poètica, Paul Valéry

Submitted: 30/09/2025

Accepted: 07/11/2025

Laia López-Rigol, **El llenguatge cinematogràfic a *Els miralls* (1970) de Pere Gimferrer: l'experiència vital i cultural en un mateix pla**

Abstract: In the 1970s, Pere Gimferrer, approaching postmodernism, begins to question and interrogate language through poetry. The aim of this article is to analyze how cinematographic language integrates his cultural experiences and is placed on the same level as literary and vital ones, and how *Els miralls* (1970) is built by interrogating this multidisciplinary code

Resum: Als anys setanta del segle XX, Pere Gimferrer, des de la tendència postmodernista, qüestiona i interroga el llenguatge a través de la poesia. El propòsit d'aquest article és analitzar com el llenguatge cinematogràfic integra les seves experiències culturals i se situa al mateix nivell que les literàries i les vitals, i com *Els miralls* (1970) es construeix a còpia d'interrogar aquest codi multidisciplinari.

Keywords: Pere Gimferrer, *Els miralls*, cinematographic language, postmodernism, poetry

Paraules clau: Pere Gimferrer, *Els miralls*, llenguatge cinematogràfic, postmodernitat, poesia

Submitted: 30/09/2025

Accepted: 11/11/2025

Irene Muñoz Pairet, **Els elements avantguardistes en *Jocs de convit* (1990), de Renada-Laura Portet**

Abstract: The aim of this communication is to analyze the avant-garde elements that *Jocs de convit* has. In this book, Renada-Laura Portet experiments with the use of various poetic forms: prose poems, calligrams, visual poetry, and other groundbreaking poetic forms. This book is divided into four sections: "Proteiform poems (experiences)", "Poems in continuous prose", "Combinatory poetry" and "Invitation games".

Resum: L'objectiu d'aquesta comunicació és analitzar els elements avantguardistes que *Jocs de convit* té. En aquest llibre, Renada-Laura Portet experimenta amb l'ús de diverses formes poètiques: poemes en prosa, cal·ligrames, poesia visual, i altres formes poètiques trencadores. El llibre està dividit en quatre apartats: "Poemes proteïformes (Vivències)", "Poemes en prosa contínua", "Poesia combinatòria" i "Jocs de convit".

Keywords: Renada-Laura Portet, *Jocs de convit*, Avant-garde, Poetry, Reception

Paraules clau: Renada-Laura Portet, *Jocs de convit*, Avantguardisme, Poesia, Recepció

Submitted: 30/09/2025

Accepted: 13/11/2025

Júlia Febrer Bausà, **Matèria de silenci. La il·legibilitat**

Abstract: Based on the Barthesian concept of illegibility (in the uses of Túa Blesa), we place ourselves in the bond of the hand that writes and the hand that paints. We find a whole bunch of painters who, from the field of European contemporary art in the sixties and seventies, carried out a plastic reflection on language. Thus, the works of Mirtha Dermisache (1940-2012), Irma Blank (1934-2023) and Maria Lai (1919-2013) resonate with the French theories of the same years. Therefore, the linguistic sign is blurred from thought and art. These artists bring to light the illegible spelling, which Josefa Tolrà had already drawn years ago, in the tension between art and writing. The opaque and silent sign that points to the need for language to pass through the hands, through the body. In this way, we place ourselves in the transgression of the scriptures of illegibility, in this script that is not contained and refers to the stroke, linking word and painting.

Resum: Partint del concepte barthesià d'il·legibilitat (en els usos de Túa Blesa), ens situam al lligam de la mà que escriu i la mà que pinta. Trobam tot un gruix de pintores que, des del camp de l'art contemporani europeu dels anys seixanta i setanta, duïen a

terme una reflexió plàstica envers el llenguatge. Així, les obres de Mirtha Dermisache (1940-2012), Irma Blank (1934-2023) i Maria Lai (1919-2013), que ressonen amb les teories franceses dels mateixos anys. Per tant, el signe lingüístic es desvesteix des del pensament i des de l'art. Aquestes artistes fan aflorar la grafia il·legible, que anys abans Josefa Tolrà ja traçava, en la tensió entre art i escriptura. El signe opac i silenciós que apunta la necessitat del llenguatge de passar per les mans, pel cos. Així, ens situam en la transgressió de les escriptures de la il·legibilitat, en aquesta grafia que no es conté i remet al traç, lligant paraula i pintura.

Keywords: Illegibility, Art, Writing, Body, Materiality, Stroke

Paraules clau: Il·legibilitat, art, escriptura, cos, materialitat, traç

Submitted: 30/09/2025

Accepted: 07/11/2025

Ester Pino Estivill, *Ceci n'est pas une méthode: restitutions de l'avantguarda en la deconstrucció*

Abstract: This article presents a constellation of theoretical productions that have explored the visual transformations of writing in order to contest the disciplinary limits of knowledge, such as the literary thought of the early Romantics of Jena, Mallarmé's book project or surrealist collage. Next, we analyse how some of the deconstruction thinkers, such as Roland Barthes and Jacques Derrida, reprised the avant-garde legacy and used the relationship between text and image to question academic production and renew the gesture of criticism.

Resum: Aquest article presenta una constel·lació de produccions teòriques que han explorat les transformacions visuals de l'escriptura per qüestionar els límits disciplinaris del saber, com el pensament literari dels primers romàntics de Jena, el projecte de llibre de Mallarmé o el *collage* surrealista. Seguidament, analitzem de quines maneres alguns dels pensadors de la deconstrucció, com Roland Barthes i Jacques Derrida, van reprendre el llegat avantguardista i van partir de les relacions entre text i imatge per posar en dubte la producció acadèmica i renovar el gest de crítica.

Keywords: Avant-garde, Text, Image, Barthes, Derrida, Deconstruction

Paraules clau: avantguarda, text, imatge, Barthes, Derrida, deconstrucció

Submitted: 30/09/2025

Accepted: 03/11/2025

Claudia De Medio, *Entre l'alfabet i les formigues: un itinerari avantguardista*

Abstract: This article analyses the peculiar relationship between ants and alphabet in 20th century Catalan avant-garde poetry, establishing an intertextual dialogue between authors and artistic disciplines. The proposed chronological path begins with Josep Maria Junoy, continues with Joan Salvat-Papasseit, and concludes with Joan Brossa. Selected poems by these three authors are examined to investigate if they can be read, at least partially, as rewritings of the same poem. The study shows how these texts share recurring themes and forms, which can be related in a literary way. The analysis also incorporates the

pedagogical dimension thanks to a poem by Enric Soler i Godes, as well as the visual work of Joan Miró and Salvador Dalí.

Resum: Aquest article analitza la peculiar relació entre les formigues i l'alfabet en la poesia avantguardista catalana del segle XX, i estableix un diàleg intertextual entre autors i disciplines artístiques. El recorregut proposat aquí de manera cronològica comença amb Josep Maria Junoy, continua amb Joan Salvat-Papasseit, i acaba amb Joan Brossa. S'analitzen alguns poemes dels tres autors per investigar si es tracta, parcialment, de reescriptures del mateix poema. El treball mostra com aquests textos comparteixen temes i formes recurrents, que poden ser interrelacionats de manera literària. També s'inclou la dimensió pedagògica gràcies a un poema d'Enric Soler i Godes i la plàstica gràcies a obres de Joan Miró i de Salvador Dalí.

Keywords: Junoy, Salvat-Papasseit, Brossa, Ants, Alphabet

Paraules clau: Junoy, Salvat-Papasseit, Brossa, formigues, alfabet

Submitted: 30/09/2025

Accepted: 21/11/2025

Àngel Costa i Gil, **La influència del cinema en l'obra poètica de Joan Brossa**

Abstract: This paper traces the influence that cinema has had on the poetic work of Joan Brossa, both in terms of the use of cinematic techniques and the celebration of major figures of the seventh art. Furthermore, it offers an approach to the elements of pre-cinema present in Brossa's poetry and connects the quotidian poems with the soviet theories of Kinoks (literally, 'cinema-eyes').

Resum: Aquest article ressegueix la influència que el cinema ha exercit en l'obra poètica de Joan Brossa, tant pel que fa a l'ús de tècniques cinematogràfiques com a la reivindicació de les grans figures del setè art. A més, es fa una aproximació als elements del precinema presents en la poesia brossiana i es relacionen els poemes quotidians amb les teories soviètiques del cinema-ull.

Keywords: Cinema, Kinoks, Joan Brossa, Poetry, Pre-cinema

Paraules clau: cinema, cinema-ull, Joan Brossa, poesia, precinema

Submitted: 30/09/2025

Accepted: 11/11/2025

Jessica Youngji Ryu, **Talking Things: Joan Brossa and Nicanor Parra's Visual Poetry on the Margins of (Post-)Modernity**

Abstract: This paper explores how Joan Brossa and Nicanor Parra created a poetic realm where norms and language were challenged and reconstructed. By revealing the "misuse value" of everyday objects and language, their visual poetry imbues the ordinary with a subversive voice, transforming into an *antipoesía* that dismantles modernity's illusions. This *antipoesía* transcends language: it is a living force that confronts the fractured realities of (post)modernity.

Keywords: Visual Poetry, Thing Theory, Misuse Value, Antipoesía, Postmodernity
udicial reasoning, Reial Audiència, Early Modern Period, Sentences, Jurisdictional
Culture

Submitted: 30/09/2025

Accepted: 05/11/2025

B. Monográfico “Viaje desde la cultura material y la poesía en la taifa de Dénia a la cultura de las mujeres moriscas granadinas”, Series Arabic and Islamic Studies (SAIS), n. 25. Francisco Franco-Sánchez, coord.

Josep A. Gisbert Santonja, **Cerámicas en verde y manganeso producidas en Mallorca en el arrabal de *rabāḍ* ‘āmir de *madīna* Dāniya (Dénia, siglo XI)**

Abstract: Green and manganese wares produced in Mallorca present in the suburb (*rabāḍ* ‘āmir) of *madīna* Dāniya (Dénia) in eleventh century. The catalogue of this systematic search mirrors and reflects pieces produced in *madīna* Mayūrqa, as seen in the basins (*bacini*) embedded in bell towers and façades of contemporaneously constructed churches in Pisa. Thus, the group of ceramics we present shows a clear link to that produced in Mallorca and to the Pisan *bacini*. This study proposes a typology, with defined uses, and reference to parameters and types, together with a repertoire of decoration. This proposal complements our studies of Maghrebi ceramics found in the suburb of *madīna* Dāniya. The Mallorcan pottery found in mid-eleventh century contexts in Dénia was recently presented at the XIV AIECM3 Congress in Ravenna (2024). This ephemeral presence occurred at the height of the Taifa Kingdom of Dénia (1040-1060), in a context in which ‘Alī Ibn Muğāhid maintained diplomatic relations with al-Mustansir, the Fatimid caliph, and with the Maghreb Zirid rulers, well documented in other sources.

Resumen: El catálogo de este registro es espejo y reflejo de piezas procedentes de *madīna* Mayūrqa, asimismo presentes, como *bacini*, en los campanarios y fachadas de templos de Pisa de construcción sincrónica. Así, el lote de cerámicas que presentamos presenta un claro vínculo con la producción mallorquina y con los *bacini* de Pisa. Este estudio ofrece una tipología, con servicios, atendiendo a parámetros y formato, así como un repertorio decorativo. Esta propuesta complementa estudios previos realizados por el que suscribe sobre las cerámicas magrebíes presentes en el arrabal de *madīna* Dāniya. Recientemente, en el marco del XIV Congreso AIECM 3 en Ravenna, 2024, se han presentado las producciones de Mallorca existentes en contextos de mediados del siglo XI en Dénia. Estas presencias efímeras se dan en el mediodía del Reino Taifa de Dénia (1040-1060), en un contexto en que ‘Alī Ibn Muğāhid sostiene relaciones diplomáticas con el califa fatimí al-Mustansir y con los gobernantes ziríes magrebíes, bien acreditadas por las fuentes.

Keywords: Dénia, Mallorca, Pisa, Green and manganese glazed wares, Eleventh Century.

Palabras clave: Dénia, andalusi alhóndigas, funduq, fanādiq, lodges in al-Andalus, shops in al-Andalus

Submitted: 10/09/2025

Accepted: 25/10/2025

Josep Puig Montada, **La poesia d'Abū l-Šalt al-Dānī Umayya (460-529 H./1067-1134 e.C.)**

Abstract: The contribution centers on the poetic oeuvre of Umayya Ibn ‘Abd al-‘Azīz Ibn Abī l-Šalt al-Dānī al-Išbīlī (460-529 H./1067-1134 C.E.), with a particular emphasis on the author’s translations from the original Arabic into Catalan. The work is organized into three sections. The first section reproduces, translates, and comments on poems related to the author’s life and environment, with a particular focus on poems that he devoted to his protectors. The second section comprises a selection of poems from the so-called *Egyptian Epistle*, which are reproduced, translated, and studied in addition to an analysis of the epistle. The third part of the anthology contains poems from his Divan, organized by genres such as laudatory, ascetic, love, nature poetry, and even riddles. His most significant poetry is perhaps that which he wrote about nature and the objects that surrounded him.

Resumen: La contribució se centra en l’obra poètica d’ Umayya Ibn ‘Abd al-‘Azīz Ibn Abī l-Šalt al-Dānī al-Išbīlī (460-529 H./1067-1134 e.C.) i en traduccions de l’original àrab al català. Està organitzada en tres parts, la primera de les quals reproduceix, tradueix i comenta poesies relacionades amb la seva vida i entorn, sobre tot, de protectors. La segona selecciona poemes de l’anomenada *Epístola egípcia*, que són reproduïts, traduïts i estudiats, a més d’una anàlisi de l’obra. La tercera recull poemes del seu divan, organitzats per gèneres com poesia laudatòria, ascètica, amorosa, sobre la naturalesa o fins i tot, endevinalles. Potser la seva poesia més significativa és aquella que escriví sobre la naturalesa i els objectes que l’envolten.

Keywords: Umayya Ibn Abī l-Šalt, Andalusī Poetry, Taifa of Denia, Nile River

Palabras clave: Umayya Ibn Abī l-Šalt, Poesia andaluina, Taifa de Dénia, Riu Nil

Submitted: 20/09/2025

Accepted: 31/10/2025

Nuria Viúdez García, **Doña María de Almirante (Granada, 1668): Una firma como testimonio escrito de la descendencia femenina de los Çaydbona**

Abstract: This paper examines earliest known female signature from the Çaydbona lineage, traced in Granada in 1668 by Doña María de Almirante. This signature represents an excepcional piece of evidence for cultural continuity and female literacy within the Aben Çaydbona family, a lineage integrated into the moorish elite after the expulsion of 1609. Throught genealogical reconstruction and paleographic analysis of the signature, its symbolic dimension is higlighted as a marker of identity, memory, and personal assertion in a context of social mobility and inquisitorial control.

Resumen: Este trabajo analiza la primera firma femenina conocida del linaje Çaydbona, trazada en Granada en 1668 por doña María de Almirante. Esta firma constituye una evidencia excepcional de continuidad cultural y alfabetización femenina en la familia Aben Çaydbona, estirpe integrada en la élite morisca tras la expulsión de 1609. Mediante la reconstrucción genealógica y el examen paleográfico de la firma, se pone de relieve su dimensión simbólica como seña de identidad, memoria, y afirmación personal en un contexto de ascenso social y de control inquisitorial.

Keywords: Female literacy, Moorish, Moriscos women, Çaydbona, Granada (17th century)

Palabras clave: Alfabetización Femenina, Moriscos, Mujeres moriscas, Çaydbona,

Granada (siglo XVII)

Submitted: 10/10/2025

Accepted: 06/11/2025

C. Volum regular

Vicent Josep Escartí, **Les comèdies atribuïdes al pare Mulet: del segle XIX al segle XXI**

Abstract: The present work undertakes a detailed review of the manuscript and printed trajectory of the most outstanding pieces attributed to Father Francesc Mulet (1625-1674), from whom, in light of recent research, the authorship must be taken away. Indeed, if the first approaches to those works—Salvà, 1872; Llombart, 1876—already raised doubts about the true authorship of the comedies *Los amors de Melisendra* and *La infanta Tellina i el rei Matarot*, it has been subsequently, from the doubts raised by Fuster in 1976 to the complete denial of authorship by Rossich (2023), that Mulet must be definitively linked to those two plays. However, these two texts are of evident interest and must be taken into account when tracing the history of the Valencian dramatic scene in the 18th and 19th centuries.

Resum: El present treball s'encarrega de fer una revisió detallada de la trajectòria manuscrita i impresa de les peces més destacades atribuïdes al pare Francesc Mulet (1625-1674), al qual, a la llum de les darreres investigacions, cal substraure'n l'autoria. En efecte, si les primeres aproximacions a aquelles obres -Salvà, 1872; Llombart, 1876- ja plantejaven els dubtes de la veritable autoria sobre les comèdies *Los amors de Melisendra* i *La infanta Tellina i el rei Matarot*, ha estat posteriorment, des dels dubtes plantejats per Fuster, el 1976, fins a la neació completa de l'autoria realitzada per Rossich (2023), que cal definitivament desvincular Mulet d'aquelles dues peces. Aquells dos textos, però, tenen un evident interès, i cal tenir-los en compte a l'hora de traçar la història de l'escena valenciana del XVIII i del XIX.

Keywords: Francesc Mulet, *Los amors de Melisendra*, *La infanta Tellina i el rei Matarot*, 17th-19th Century Valencian Theater, Literary Attributions

Paraules clau: Francesc Mulet, *Los amors de Melisendra*, *La infanta Tellina i el rei Matarot*, teatre valencià segle XVII-XIX, atribucions literàries

Submitted: 24/10/2025

Accepted: 03/12/2025

Carles Ribera Gracia, **Bandolerisme del barroc a la Ribera del Xúquer: Estudi i transcripció d'un procés criminal de 1617**

Abstract: En aquest treball tractem el bandolerisme, el qual va estar present a tota la Mediterrània al voltant del segle XVII. Ens centrem en què va ser i com va ocórrer a la Ribera del Xúquer, una de les comarques del País Valencià. Estudiem les causes i alguns dels bandolers més famosos de la comarca. L'estudi s'ha fet a partir de la transcripció d'un procés criminal de l'any 1617 pel robatori d'una mula.

Resum: En aquest treball tractem el bandolerisme, el qual va estar present a tota la Mediterrània al voltant del segle XVII. Ens centrem en què va ser i com va ocórrer a la

Ribera del Xúquer, una de les comarques del País Valencià. Estudiem les causes i alguns dels bandolers més famosos de la comarca. L'estudi s'ha fet a partir de la transcripció d'un procés criminal de l'any 1617 pel robatori d'una mula.

Keywords: 17th Century, Banditry, Bandits, Ribera del Xúquer, Jaume Gomis

Paraules clau: segle XVII, bandolerisme, bandolers, Ribera del Xúquer, Jaume Gomis

Submitted: 23/09/2025

Accepted: 29/10/2025